

**Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука**

Факультету декоративно-прикладного мистецтва

Кафедра художньої кераміки, дерева, скульптури і металу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК. 13 МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ЗА ФАХОМ

(художній метал)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	Перший (Бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і Мистецтво
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Спеціалізація	
Освітня програма	ОПП «Пластичні мистецтва (художня кераміка, художній метал, художнє дерево і декоративна скульптура)»
Статус дисципліни	Основна
Курс/Семестр	1-й семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредитів
Розподіл за видами занять за годинами навчання	Лекція – 8 год.
	Практичні – 37 год.
	Самостійна робота – 45 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Викладач	Старший викладач кафедри ХКДСМ Кулигін А.В.
Контактна інформація викладача	Корпоративна пошта kulygin72andrei@gmail.com
Ресурси комунікації з викладачем	https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystanczijne- navchannya
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Відповідно до графіку консультацій

Опис навчальної дисципліни

<p>Анотація дисципліни</p>	<p>Навчальна дисципліна «Матеріалознавство за фахом» спрямована на формування у здобувачів освіти професійних знань і навичок у сфері декоративного мистецтва, зокрема у проектуванні ювелірних виробів та виробів камерного металу. У процесі вивчення курсу студенти опановують принципи композиційної побудови та стилізації декоративних об'єктів, розвивають здатність до самостійного творчого мислення й вільного трансформування природних форм у декоративні. Особлива увага приділяється формуванню почуття гармонії у доборі та синтезі матеріалів, що використовуються у художньому проектуванні. Освоєння дисципліни забезпечує ґрунтовну фахову підготовку майбутніх художників декоративного мистецтва та створює умови для їх подальшої творчої реалізації.</p> <p>Ключові слова: декоративне мистецтво; проектування; ювелірні вироби; вироби камерного металу; композиція; стилізація; художній синтез; творчість; матеріали; форма.</p> <p>Роль та місце дисципліни у системі підготовки: «Дипломне проектування» підсумовує всі навички і компетентності, котрі набув здобувач освіти протягом навчання.</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Метою навчальної дисципліни</p> <p>«Матеріалознавство за фахом» є професійна підготовка художників декоративно-прикладного мистецтва, ознайомлення з структурою і властивостями металів, способами їх технологічної обробки, оволодіння теоретичними знаннями та практичними навиками і методами, які використовуються в художньому металі, формування вмінь аналізувати та застосовувати теоретичні знання на практиці.</p> <p>Основні завдання навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • втілення технічних, технологічних, стилістичних та ідеологічних особливостей проектування та виконання сучасних творів декоративного мистецтва; • виявити здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості; • осмислення сутності декоративного мистецтва в парадигмі постмодерну. • сформувані у здобувачів освіти професійні знання та практичні навички у сфері

проектування ювелірних виробів і виробів камерного металу;

- навчити застосовувати закони та принципи композиційної побудови у декоративному мистецтві;
- розвинути здатність до творчого мислення та індивідуальної художньої інтерпретації;
- опанувати методи стилізації природних форм і їх трансформації у декоративні образи;
- сформувати почуття гармонії та естетичного поєднання матеріалів;
- розвинути вміння здійснювати художній синтез різних матеріалів та технік;
- виховати професійний смак і здатність створювати конкурентоспроможні мистецькі об'єкти.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання:**

Знати:

- Загальну будову матерії та процеси, що у ній відбуваються під впливом зовнішніх факторів.
- Загальні відомості про кристалічну будову металів та неметалів.
- Загальні відомості про деформацію та руйнування конструкційних матеріалів.
- Загальні властивості та технологію виробництва чорних і кольорових металів.
- Загальні властивості неметалічних конструкційних матеріалів.
- Маркування конструкційних матеріалів.
- Принципи використання тих чи інших матеріалів.

Загальні уявлення про методи та способи обробки конструкційних матеріалів

Вміти:

- Вибирати конструкційний матеріал в залежності від творчого задуму та умов експлуатації художнього виробу.
- Визначати оптимальні технології обробки матеріалів з метою максимальної реалізації творчого задуму.
- Складати замкнуті технологічні цикли виробництва та експлуатації необхідного обладнання для виготовлення, декорування

	художніх виробів з металу..
Передумови вивчення дисципліни	Передумовами для вивчення дисципліни «Матеріалознавство за фахом» є обсяг знань з попередніх дисциплін, таких, як «Фахові технології», «Основи композиції», «Рисунок», «Скульптура», «Орнамент і стиль», «Робота в матеріалі» тощо
Програмні компетентності	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, розуміння професійної діяльності. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Фахові (спеціальні) компетенції спеціальності (СК)	СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. СК 4. Здатність розуміти та дати об'єктивну оцінку майстерності художників у володінні техніками та технологіями у різних матеріалах за спеціалізаціями. Мати для цього практичні навички.
Програмні результати навчання:	ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях. ПРН 7. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні (колірно-фактурні) властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом. ПРН 15. Володіти фаховою термінологією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усь ого	у тому числі				
л		п	лаб	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Загальні засади будови конструкційних матеріалів.						
Тема 1.1. Загальні засади будови матерії. Метали і неметали	6	2				4
Тема 1.2. Будова атому, ізотопи. Типи твердих розчинів.	7		3			4
Тема 1.3. Уявлення про атомні та молекулярні взаємодії. Типи кристалічних решіток, недосконалості решіток.	16		8			8
Тема 1.4. Агрегатні стани речовини. Механічні властивості конструкційних матеріалів.	7		2			5
Модуль 2. Метали.						
Тема 2.1. Метали, їх властивості та знаходження в природі. Методи отримання металів. Руди, їх видобування та збагачення. Типи пального. Вогнетривкі матеріали.	18	2	8			8
Тема 2.2. Отримання чорних металів. Доменний, конверторний та мартенівські процеси. Новітні методи виробництва металів. Залізо - вуглецеві сплави, діаграма залізо-вуглець.	18	2	8			8
Модуль 3. Термічна обробка металів та сплавів.						
Тема 3.1. Литво, побудову металевого злитку. Технології литва.	4		2			2
Тема 3.2. Обробка металу тиском. Обробка металів різанням. Допуски і посадки. Гідравлічна, електрофізична, електрохімічна та променева обробка металів.	14	2	6			6
Всього за I семестр	90	8	37			45
Всього годин	90	8	37			45

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1. Основна література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-

- прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1992.
2. Бялик О. М. Металознавство. К. «Політехніка» 2008. – 383 с.
 3. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ століття. Львів : Академічний експрес, 2001. 146 с.
 4. Голубець О. Магія третього виміру. Скульптурна пластика кінця ХІХ-початкуХХІ століття. Львів : Колір ПРО, 2020.
 5. Історія українського мистецтва : у 6 т. / АН України. Гол. редакція української радянської енциклопедії. К. : УРЕ, 1964–1967. Т. 5 : Радянське мистецтво 1941–1967 років. 1967. 452 с.
 6. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». К. : Либідь, 2005. 280 с., іл.
 7. Матеріалознавство і технологія конструкційних матеріалів під ред. В.О. Остапенко. К.: «Либідь», 2002. 326 с.
 8. Мінжулін О.І. Реставрація творів з металу. Київ: «Спалах», 1998. 230 с.
 9. Пушкарьова К.К., Кочевих М.О. Матеріалознавстводля архітекторів та дизайнерів: Навч. посіб. Л.: Видавництво Ліра-К, 2019.424с.
 10. Сологуб М. А. Технологія конструкційних матеріалів. К. : «Вища школа» 2002. 373 с.
 11. Чегусова З. А. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття: 200 імен : альбом-каталог. К. : Атлант ЮЕмСі, 2002. 511 с., іл.
 12. Шмагало Р.Т. Енциклопедія художньої культури. Мистецька освіта : бібліографія, документи, теорія : [4000 джерел бібліогр., 300 фотодок., 1000 термінів]. Львів : ЛНАМ, 2013. 520 с., іл.
 13. Шмагало Р.Т. Художній метал України. Енциклопедія художнього металу Том 1-2. Львів.: Априорі, 2015, 668 іл., 276 с.
 14. Шуман В. Світ каменю. Дорогоцінне та декоративне каміння. 1986. 263 с.
 15. Енциклопедія холодної зброї. Харків. 2010. 256 с.
 16. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
 17. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.
 18. Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи: нав ч. посіб. Київ : ЛіраК, 2013. 336 с.

10.2. Допоміжна

22. Голубець О. Тарас Драган. *Альманах 95–96 : Мистецький наук.-поп. ілюстр. щорічник*. Львів : Львівська академія мистецтв, 1997. С. 38–39.
23. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю» Київ: Либідь, 2005. 280 с.
24. Павлюк С.П., Чмелик Р.П. Скарби Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України. Львів: ДП «Видавничий дім «Укрпол», 2005. 227 с. іл.
25. Марія Приймаченко. К.: Мистецтво, 1994.
26. Устинов С. Д. Навчально-методичний комплекс з дисципліни

- «Матеріалознавство». Методична розробка. КДІДПМД ім. М. Бойчука. Київ. 2015. 12 с.
27. Brepohl E. Theorie und praxis des Goldschmiends. Leipzig, 1962.

11. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nplu.kiev.ua>. – Назва з екрану.
3. https://www.youtube.com/results?search_query=stasenko
4. <https://www.youtube.com/watch?v=TkaLbLBeZ54>
5. <https://www.thesprucecrafts.com/survey-of-basic-pottery-tools-2746328>
6. https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=PiJEAhMxLQgC&oi=fnd&pg=PA7&dq=Glaze+materials+ceramics&ots=sb18Hx8RUt&sig=F_x_w_l_I_N_B_c_C_4_8_a_X_l_-Z_h_g_-_avp2Yj8&redir_esc=y#v=onepage&q=Glaze%20materials%20ceramics&f=false

Методи контролю та розподіл балів

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання: практична робота здобувачів освіти з поясненнями викладача і використанням засобів візуалізації, наочних зразків.

Самостійна підготовка здобувача відбувається з використанням друкованих та електронних підручників, навчальних посібників (з вільним доступом усім учасникам навчального процесу), а також інших локальних і мережових інформаційних ресурсів, важливим є самоаналіз власних здобутків та невдач, самостійне виконання практичних завдань викладача.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи діагностики: оцінювання пошукових творчих ескізів; оцінювання правильності і якості результатів практичної роботи; оцінка самостійно виконаної практичної роботи.

Контроль знань здобувачів здійснюється шляхом переглядів після закінчення кожного змістового модуля викладачем, а також в кінці семестру. По закінченню вивчення дисципліни у кінці 1-го семестру – захист курсової роботи та екзаменаційний перегляд, який проводиться викладачами кафедри та вченою радою академії.

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
Модуль 1. Властивості, методи, загальні засади будови конструкційних матеріалів.	
Засвоєння теоретичних знань	10
Виконання практичної роботи в матеріалі	10
Модуль 2. Методи і способи термічної та механічної обробки металів та сплавів.	
Засвоєння теоретичних знань	10
Виконання практичної роботи в матеріалі	10
Модуль 3. Методи і способи з'єднання металів. Роз'ємні та нероз'ємні з'єднання.	
Засвоєння теоретичних знань	10
Виконання практичної роботи в матеріалі	10
Всього	60
екзамен	
Усне опитування	40
Всього	40
<i>Разом за I семестр</i>	<i>100</i>

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Технологічне обладнання ювелірної майстерні, кузні та особистих художніх матеріалів здобувачів.
Необхідні засоби	Засоби, необхідні для виконання практичних робіт
Програмне забезпечення	Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Microsoft Word, Adobe Illustrator та інші.
Матеріали, інструменти	Матеріали та інструменти, необхідні для виконання практичних робіт

Політика вивчення навчальної дисципліни

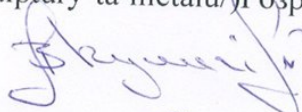
Політика щодо академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, здобувач втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів.
Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до не зарахування семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання завдань і	Якщо здобувач освіти пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни та недопуску до захисту

перекладання	кваліфікаційної роботи. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
---------------------	--

Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять з дисципліни «Матеріалознавство за фахом» розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених таким документом як «Правила поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Вітається власна творча думка здобувачів, активне обговорювання проєктних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні на корпоративну пошту викладача (kulyhin_a@kdidpamid.edu.ua). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено – ОС); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: прізвище_завдання. Розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – pdf. Роботи для модульного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій навчальній програмі навчальної дисципліни (<https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-hudozhnoyi-keramiky-dereva-skulptury-ta-metalu/>) Розробник силабусу

Навчальної дисципліни

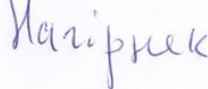
Кулигін А.В.

Гарант освітньої програми

Хижинський В.В.

Завідувач кафедри ХКДСМ

Нагірняк Л.Ш.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри ХКДСМ
від 26 серпня 2025 р., протокол №1